

МИХАЈЛО НЕСТОРОВИЋ, УПРАВНИК НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА СОМБОР

Кокан је предложио да погинемо заједно

- Сомборци су заљубљени у своје позориште чак и они који никад нису ту ушли, са поносом својим гостима показују зграду. Имају пијетет према институцији а мислим да нам то помаже и кад одборници у Скупштини подижу руку за наш буџет

Који су изазови са којима се суочава сомборско позориште у протекле четири године, колико сте иначе, на челу овог театра са дугом позоришном традицијом?

- Немамо срећом никакве ломове, попут Народног позоришта у Београду јер до сад није изостајала подршка Града и разумевање за оно што радимо а видећемо да ли ће тако да остане, кад будемо видели колики нам је буџет за наредну годину. Надам се да ћемо макар да останемо на нивоу овогодишњег. То је оно што нам диктира темпо рада, што нас обавезује на четири, пет премијера годишње. Проблем је што имамо само 15 стално запослених, неколико младих глумаца на одређено време, па ангажујемо наше пензионере, студенте и глумце из других градова. То је мали број глумаца за 15 сталноиграјућих представа. Немамо простора за децују продукцију па смо направили другачији баланс.

Имате занимљив пројекат под називом Дани отворених врата, да ли је то тај балас којим привлачите будућу публику?

- Да, то је пројекат који је подржала наша градоначелница, где 4.000 деце гледа бесплатно деце представе. Ми то организујемо, Град плаћа а углавном играју глумци са стране јер ми немамо деце представе. Направио сам да већ неколико година, сваке суботе гостује професионално Деце позориште из Суботице.

Осим што негујете будућу

публику, шта су још специфичности овог Позоришта?

- Трудимо се да ангажујемо најбоље редитеље из Србије, увек да дамо шансу неком младом редитељу и да свака продукција буде богата.

Сомбор као невелики град има дугу позоришну традицију о чему говори и барокно архитектонско здање. Колико је оно функционално после толико деценија?

- Пре 135 година је основано Позориште, кроз акционарско друштво, а то показује колико су Сомборци волели позориште које је већ 70 година професионални театар. Зграда је доживела неколико великих реновирања, последње 1982. године. То је и даље лепо барокно здање а постоје још две идентичне зграде по истом пројекту, архитекте Адолфа Вајте. Једна у Аустрији и друга на Хвару. И даље је то функционално и модерно позориште, нисам видео боље.

Колико је таква традици-

ја моћна против антикултуре која нас је заплуснула кроз савремене медије?

Сомборци су заљубљени у своје позориште и чак и они који никад нису ту ушли, са поносом својим гостима показују зграду. Имају пијетет према институцији а мислим да нам то помаже и кад одборници у Скупштини подижу руку за наш буџет.

Постоји ли нека паралела са ужицким позориштем, ипак сте овде провели неколико година као глумац?

- То су биле лепе четири године. Учествовао сам у грађењу сјајних представа, у повратку Позоришта на сцену Ужица, битним представама у историји овог града. Тако се прави традиција, кроз представе као што су „Како засмејати господара“, „Пер Гинт“ и друге, то је за свако поштовање. Слично је и са сомборским театром. Ако је репер за успех Стеријино позорије, мислим да смо учествовали двадесетак пута. У Ужицу нас ретко има, сваке четврте године, овде смо као 29. фебруар. Било је изузетних представа награђених на Стерији а да нису овде дошле, не знам зашто. Жао ми је што ужицка публика није видела неколико наших сјајних представа, а знам да воли сомборско Позориште.

Ипак је сомборски „Холивуд“ стигао до ужицке публике. Како је настао?

- Кокан Младеновић је предложио да направимо представу без текста “ и да погинемо зајед-

но“. Били смо спремни за нешто ново и осим што смо били храбри, најбоља ствар је што смо успели. Били смо специјални гости код Кустурице на Кустендорфу и ова представа је студентима послужила као показна вежба за прављење добре представе. Играли смо на палићком Фестивалу и следеће године наступамо на низу других филмских фестивала. Кокану је ово 11. представа у Сомбору. Ту је радио и своју прву, дипломску и ову сад, он је некако најчешћи наш редитељ. Из те међусобне љубави и поштовања продукт је и ова представа.

Управници понекад забораве да су глумци, а ми смо имали прилику да Вас видимо у серији „Корени“, по роману Добрице Ћосића, ако не у позоришту.

- Таман сам био заборавио шта значи бавити се глумом. Ретко играм и то нешто најмање и кад треба попунити неку рупу, мада управник има моћ да игра све главне улоге али то би било тако провинцијално. „Корени“ су друга прича. Нико од нас нема филмску каријеру у Сомбору, осим ових млађих глумаца. Ово је лепо искуство, мада Чакаранца убијају у четвртој епизоди. Највећа моја радост је била што стојим у кадру са Жарком Лаушевићем. То је био мој сан из младих дана а сада сам имао прилику да много научим од њега. То је једна група посвећеника која је направила сјајан посао у овој серији, а ја сам имао узор и трудио се још више.

М. Петровић

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ СОМБОР

Ернест Бошњак је умро срећан

Александра Гловацки, позоришни критичар, драматург, водитељ округлог стола: Ову представу бих ставила у контекст који је изузетно значајан. Наиме, прича о Ернесту Бошњaku је трећа од четири о знаменитим Сомборцима. Сомборско позориште исправља неправду према неким заборављеним суграђанима.

Кокан Младеновић, редитељ:
Драго ми је што вам се представа допала. За мене је то месец и по најбољих позоришних дана у животу. Сећам се прве пробе, када смо рекли да ћемо радити нови филм. Тада сам обавестио ансамбл да ја о томе „дирљиво не знам ништа“. Нисмо то радили, нису нас учили, сви смо ђаци литерарних, драмских, редитељских... школа. Нисмо имали никога да нас упуте како се фабулира, како се праве ликови без текста. Много смо научили, било нам је забавно, било је и грозних странпутица. Увек смо се враћали и тако завршили овај диван, узбудљив процес. То је оно што остаје.

Давид Тасић Даф, глумца:
Одиграо сам више од 150 премијера, али ми је јако драго што ме је Кокан позвао да играм у овој представи. Доста смо се намучили, али је вредело. У позоришту сам играо готово све жанрове, али овако нешто никада нисам радио. Било ми је драго да играм са младим, лепим и пре свега изузетно талентованим колегама, професионалцима. Осим тога, Кокан је по природи духовит човек и на пробама је владала сјајна атмосфера. Било је много смеха, уз који су напори падали у воду. Изгледа да смо направили зачуђујућу, неस्вакидашњу представу, а судећи по реакцијама публике – добру представу.

Марко Марковић, глумац:
Желим да поделим са вама емоцију коју смо осетили на самом крају процеса. Сви смо плакали. То је био нестваран растанак, јер живимо живот Ернста Бошњака играјући. Веровали или не, ово је други фестивал на коме смо са овом представом. Постали смо ве-

ома везани и надам се да ће наша представа остварити оптимизам који је Ернест Бошњак носио. Када су му запалили биоскоп и када су га питали: „Вама су одузели снове, господине Бошњак?“ он је рекао „Не, ја сам постао молер“. Ернест Бошњак је умро срећан. Он није изгубио ниједну битку. Такви људи никада не могу да изгубе.

Бранислав Јерковић, глумца:
Сећам се да ми је Кокан рекао: „Ти ћеш да играш сво зло које постоји, имаш такву фацу“. Време у коме смо радили је прошло као игра, као сан. Увек се пред почетак представе присетимо снажне емоције и експлодирамо на сцени.

Ивана В. Јовановић, глумица:
Основна средства глумачког изражавања су глас и тело, а ми овде имамо само тело. Питала сам се, а и Кокан је у једном тренутку рекао да можемо „славно да пропаднемо“ или да заиста направимо нешто вредно свега. Драго ми је што се догодило ово друго. Наша добра емоција, надам се, може да пређе и на вас.

Даница Грубачки, глумица:
Кокан нам је нагласио да жели јаку глуму од нас. Студенти моје генерације то сматрају „неком другом глумом“. Наше школе су стале негде код 19. века. Нама је процес рада на представи био предиван, било је занимљиво. У тим својим

бламовима, импровизацијама и керебечењима, ми смо се веома зближили. Међу нама постоји посебна енергија, што се верујем, преноси и на публику.

Марта Береш глумица: Ја сам „ускочила“ уместо Миње Пековић, која ми је јако драга колегиња. Ову представу сам гледала у оквиру Палићког фестивала. Тада сам познаницима рекла да бих желела да играм у таквој представи. Мало касније добила сам и позив. Претходно сам дала отказ у матичном позоришту, а ова екипа ми је вратила веру у позориште. После 20 година играња, ово је нешто заиста освежавајуће.

Ирена Поповић, композитор:
Нисам проучавала жанр, правила сам музику и покушала сам да та форма која би могла да буде концертна, не буиде то, већ да буде интегрални део. Између нас постоји енергетски баланс. Није напорно свирати, постоје и концерти који трају дуже. Ипак, у овом случају, знам да не смем да станем.

Алмир Имширевић, драмски писац и драматург: Долазим из Сарајева и имао сам прилику да гледам много Коканових представа. У више наврата сам згрешио критикујући га. Вечерас сам био срећан што гледам ову представу, надам се да ће и сарајевска публика имати прилику да је види. Представа је причала мно-

го о филму, а показала је колико је позориште паметно, мудро и важно. Она је посвећена филму, а у последњих сат и по смо заправо видели – шта театар може.

Бојан Муњин, селектор 23.
ЈПФ: Меша Селимовић у свом роману каже: „Човек је увек на губитку“. То је жива истина, али не и депресивна мисао. Живот мрви човека, јачи је од њега. Човек побеђује носећи луч. Да тога нема, све би било бесмислено. Пут до успеха води преко губитка.

Михајло Несторовић, управник Народног позоришта Сомбор: Веома сам поносан на репертоарску нит у Народном позоришту Сомбор. Урадили смо четири, а ја сам зацртао и пету представу у том низу. Када сарађујете са Коканом, морате бити спремни на све. Наш уметнички директор, Саша Торлаковић, Кокан и ја смо дуго седели једном приликом и закључили да „ако гинемо, најбоље да гинемо заједно“. Радили смо комад без текста, гинули заједно и ово што сте видели вечерас је резултат тога. Учествовали смо на неким фестивалима, а неки нас заобилазе. Ипак, дешава се чудо – људи нас зову на филмске фестивале. Обећувам поход на филмске фестивале наредне године.

Ана Милошевић

КОКАН МЛАДЕНОВИЋ, АУТОР ПРЕДСТАВЕ „КАД БИ СОМБОР БИО ХОЛИВУД“

Нисмо спремни за ново и боље

*Одбацивање новој и несјремности да се ризикује и даље је одлика
наших градова и ако хоћете, државе у којој живимо*

Откуд ризикантна идеја да у позоришту поставите комад о филму?

- Покушавам да омогућим себи занимљив редитељски живот, а то почива на многим ризикантним потезима који вас спасавају од рутине, предзнања и готових решења. Представа је изведена пре тридесетак година у СНП, али ово је ново време и хтео сам да се са ансамблом НП Сомбор упустим у нешто што никада нисам гледао, ни радио, а то је да видимо да ли неми филм, ако већ причамо о пиониру нашег филма Ернесту Бошњаку, може да постоји као позоришни жанр. То укључује пренаглашену глуму и гестове, кратке резове, убрзавања, успоравања и остало. Био је то веома узбудљив процес и изузетно занимљива позоришна авантура. Наравно, плашио сам се странпутица и био свестан одговорности за потенцијалну катастрофу, али узбуђење је било велико и, радећи ову представу, много тога сам научио о овој врсти театра.

Како су реаговали глумци на ту авантуру која, између осталог, подразумева и њихов отклон од формалног глумачког образовања и позоришног искуства?

- Сомборски ансамбл је сјајан и воли да се игра, али ово јесте поље високог ризика. Наше комплетно уметничко образовање на академијама почива на литератури. Све што знамо о тетару је базирано на драмском тексту, па се након тога гради нешто друго. Велики ризик био је у томе да се измишљају догађаји, да се фабулира прича, да се не користе речи, ни текст, да се формирају ликови и њихови односи и да све то води крају какав смо хтели. Али, заједно смо декодирали неки нови језик и лепо је у овом годинама, са искуством које може често да буде баласт, почети из незнања, а не из знања.

НОВА ПРЕДСТАВА У НАЈАВИ

- Са драматуршкином Браниславом Илић и глумцима Браниславом Трифуновићем, Нином Нешковић и Јеленом Благојевић припремам представу „Пад“ у Центру за културу у Свилајци, а верујем да ће она имати и сталну сцену у Београду. Она говори о погбији 40 људи на грађевинама од почетка ове године у Србији и то је нешто што ме тишти и уметничка и грађанска обавеза је да говоримо о томе. Они су жртве свих изопачености овог система и за то нико није крив, нико није ухапшен, ни осуђен. Морамо да говоримо о томе и не бих да се стидим позоришта, које није реаговало на такво радикално изопачење морала и односа према људима у времену када се све то дешавало.

Ернест Бошњак је сањар кога средина у којој је живео није разумела, а чини се да су и данашњи сањари суочени са таквим проблемима?

- Он је суштински променио живот те вароши, не само својим првим биоскопом 1906. године. У то време бископ јесте био чудо и то се дешавало неколико година након изума филма и премијере браће Лимијер. Он прави филмски студио и снима кратке игране филмове. У то време не постоји ниједан филмски студио у Европи. Сањајући о томе да направи прави Холивуд, он залаже своју комплетну имовину и узима кредите од банке, уз обећање

је било управо то – однос према сањарима није се променио. Све идеје које надрастају средину, са подједнаким неразумеваном, не препознају се ни данас, а средина увек нађе начин да покаже своје најконзервативније лице. То одбацивање новог и неспремност да се ризикује и даље је одлика наших градова и, ако хоћете, државе у којој живимо. Једноставно, ми нисмо спремни за ново и боље.

На почетку представе глумци сведоче о стањима у нашим биоскопима, што је јасна алузија на шире стање у нашој култури...

- Ернест је понижен као аутор. Није било новца за његов сан који је могао да препороди Сомбор. Данас, за културу се издваја 0,62 одсто буџета Србије и оно што је, бар за мене, најзанимљивије у земљи у којој живим – почиње са нулом. Нула је одредница културе и то прави јасну паралелу са Ернестовим временом. Ружно је то што су биоскопи нестали, али и када их има то више нису она места која имају своју социјалну важност. Ако и има биоскопа, они су у шопинг молловима и део су потрошачког менталитета и тржишта. Филм је постао роба, а не солифика уметност, што је био на почетку. То је нешто на шта скрећемо пажњу и указујемо на то да смо убили нешто изузетно поетично и изузетно лепо. Затварајући биоскопе, затворили смо део сопствених емоција, поетичности и део лепше личне историје.

Текст и фото: Н.К.

ИВАНА В. ЈОВАНОВИЋ, ГЛУМИЦА

Часно је страсно бављење театром

Поїлава је и їреїлава неких лоших сївари. Видиїте шїа се дешава у Народном їозоришїу у Беоїраду. Само једном добром и узбудљивом чаролијом која се зове їозоришїе, можемо да се боримо їроїив свих їїих жуїїила данас

Да ли сте се некада запитали како би текла Ваша каријера кад би Сомбор био Београд?

- Баш сте ме затекли. Ове године се навршило пуних двадесет година како сам члан мог дивног позоришта у Сомбору. Да сам хтела нешто да мењам, вероватно бих променила или бар покушала да променим. Када ме питају шта бих волела да играм одговорим - све волим да играм. Мене је Сомбор купио ангажманима у најбољим могићим представама и најбољим могућим сарадњама са сјајним редитељима. Сигурно би у Београду било више могућности за ангажмане, можда и у неким другим медијима, али желим да истакнем да је Сомбор врло плодна средина и за младог и за зрелог човека и глумца. Долазе младе генерације, па морате стално да будете у форми. Морате пуно да радите на себи да бисте стално били у игри. Сигурно нешто пропуштам, али ми смо врло добро котирано позориште, што се види и по нашем присуству на ЈПФ у Ужицу. Ту смо међу најбољим представама у региону и са тог аспекта немам разлога да за нечим жалим.

Колико млади људи у Сомбору посећују позориште?

- Наш театар има веома дугу традицију и врло цени и гаји младу публику. Срећни смо кад видимо да неки гледају нашу представу и четири-пет пута. Представе су пуне и мислим да то припада једном стандарду и квалитету које позориште одржава годинама уназад. Постоји драмски студио,

па дечаки и девојчице из гимназије долазе код нас, прате процес стварања представа, некада статирају и у том сусрету они се заљубљују у театар, баш као што сам се и ја, као мала девојчица, давно заљубила. Радимо и представе за најмлађе. Кућа сад почиње да ради представу у режији Стевана Бодроже за најмлађи узраст, тако да имамо чиме да привучемо и најмлађе и пружимо им прилику да заволе позориште. Значајно је што имамо веома младу, квалитетну екипу и мислим да су они привилеговани, јер имају прилику да раде са великим редитељским именима као што су Кокан Младеновић, Андраш Урбан, Горчин Стојановић, као и са старијим колегама попут Саше Торлаковића, Биљане Кескеновић. Све су то имена од којих можете да црпите и енергију и знање. Све у свему, ко је паметан увек нешто може да научи.

Како из сомборске перспективе видите актуелну ситуацију у српском театру?

- Питања су вам добра, али врло тешка. Неки пут кажем како сам срећна што ми у свом микро свету, у нашем театру, правимо добре представе, а опет на нивоу целе земље ситуација није добра. Поплава је и преплава неких лоших ствари. Видите шта се дешава у Народном позоришту у Београду. Верујем да само једном добром и узбудљивом чаролијом која се зове позориште можемо да се боримо против свих тих жутила данас. Потребна нам је реформа просвете, промена односа према култури, али, на жалост, на том пољу ништа се не дешава. Ништа ја ту ново немам да кажем, осим да сам истраумирана тренутним дешавањима. Човек мора да нађе своју оазу да би се на конкретан и страствен начин супроставио томе. Полазим од тога да су моје колеге часни заљубљеници у овај посао и да се сви овим послом бавимо из страсти. Само на тај начин можемо да се бори-

мо. Не знам како другачије. Човек мора да пронађе баланс у себи самом, да одреди шта је њему важно.

Постоје ли улоге које прижељкујете?

- До сада сам играла хероине као што су, рецимо, Нора, госпођа Олга. Те улоге су ми редитељи доделили. Волим те страсне жене које имају своје тамне и светле стране и туге и радости. То су ти неки животни, како ми кажемо „меснати“ ликови. „Дует за солисту“ је једна мала форма коју играмо у Народном позоришту у Сомбору у коме играм један сачан лик. Увек жудим за таквим материјалом.

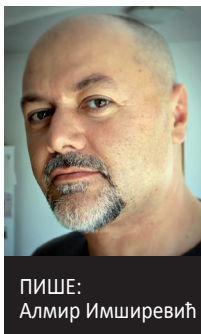
Добитница сте Ардалиона за епизодну улогу на ЈПФ 2003. године у Ужицу за улогу Еме у представи „Казимир и Каролина“ и улогу Дуњаше у „Вишњику“, као и бројних других признања. Колико вам те награде значе?

- Слагао би свако ко би рекао да му награде не значе ништа. Никада на фестивалима не мислим о наградама, већ о томе да треба да грунемо, дамо све од себе и одиграмо најбоље што можемо и умемо. Награде су увек добро дошле, јер вас подсећају на то да неко прати и вреднује ваш рад и труд и зато је добро да их има.

В. Туцовић

РЕЧ КРИТИКЕ

ПИШЕ:
Алмир Имширевић

Важно је звати се Ернест

Другог дана фестивала у Ужице је допутовала трупa Народног позоришта Сомбор и поклонила нам представу, ауторски пројекат Кокана Младеновића - „Кад би Сомбор био Холивуд“. Редитељ је пред публику поставио причу, или тачније речено бајку о Ернесту Бошњаку, једном од зачетника кинематографије на простору онога што смо некада називали Југославијом. Бајка, знају то искусни и ђеца, не подразумијева неистину и претјеривање. Она, прије свега, преиспитује вјеровање, а управо то, између осталог, ради представа Кокана Младеновића.

Инспирацију су пронашли у драми Радослава Златана Дорића, али су мудро одлучили одбацили оно што свакој драми највише „смета“, а то су – ријечи. Драмски предлог је претворен у неку врсту либрета, а глумачки ансамбл је тијелом испричао дирљиву причу о времену када је филм био нијем, наиван и искрен. Сценографија Марије Калабић дјелује попут оптичке илузије, бијели оквири призивају филмске кадрове и поигравају се са перспективом, па пажљиви гледалац може замислити и оне невидљиве оквири у којем се налази и позоришна сала, театар, улица, град... Двоје музичара је постављено испред „платна“, клавири и виолини су у сталном дијалогу са извођачима, а говори се универзалним и лако разумљивим језиком нота и покрета. Кореографија је непретенциозна, логична и привлачна; глумачки ансамбл функционише паралелно и као плесна трупa и као хор – нијем, али гласан и посве разумљив. Низом сцена поигравају се са оним што називамо „филмским језиком“, одају почаст филмском заљубљенику, али сваког трена подсећају нас на моћ и љепоту позоришта. Редитељу је посве јасно да су театар и филм „једне материје ђеца“, а њихов језик је истог корјена. Позориште које проговара „филмским језиком“ чини то са савршеним „манама“ (наводници су неизбјежни) као јунаци у Џармушовим филмовима. Кокан Младеновић вјешто води своје глумце, па се наивном посматрачу, глумачка игра и поједина сценска рјешења, могу учинити посве једноставним и лакоизводљивим. Сваки врхунски занат чини се таквим, зар не? Чарли Чаплин, чија се сцена такође појављује у овој бајковитој представи, једноставност је подигао на ниво генијалности.

Простор игре је скучен, али глумци наш поглед вјешто воде, филмским језиком речено, од детаља до тотала. Позоришна рампа постаје флуидна, а прича, што јој је увијек и намјера, искаче из видљивих оквира. Успијева се мудро, дакле са мјером, проговорити и о времену садашњем колико и о оном у којем је живио Ернест Бошњак. Ипак, редитељ се не понаша као учитељ, не дијели лекције, не придикује. Усудићу се рећи да је гледањем ове представе могуће осјетити и његову радост стварања. Према поменутим

језицима, позоришном и филмском, он се опходи номадско/редитељском слободом да преузима шта и колико му је потребно. Готово да се користи оном логиком на којој тако често завидимо Ромима и њиховом недовољно проучаваном језику. Наиме, свједоци смо како припадници тог народа у свој језик, без сувишног преиспитивања и непотребног „књижевног“ чистунства, преузимају из других језика оно што им је потребно. Злобнике дакако треба подсетити да тиме не показују несавршенство властитог језика, већ напротив – отвореност и спремност на сталну комуникацију. Суштина разговора је разумијевање, а не граматичка исправност, досљедност... Кокан Младеновић је дубуко свјестан тога, његов позоришни језик је разумљив, питањем, логичан. Није уплашен од повремених грешака и недостатака.

Својевремено је Акира Курасава, јапански филмски редитељ, покушао објаснити разлику између европског и јапанског доживљаја филмског кадра. Европски кадар, тврди он, подсећа на – кофер. Има јасан облик, тачно одређену величину, те од тих елемената зависи шта у њега стављамо. Ствари редамо свјесни граница кофера; предмети и одјећа прилагођавају се задатом облику. Са друге стране, традиција је научила Јапанце да користе бошче, платна у којима су преносили ствари. Бошча би мијењала свој облик и своју величину у зависности од онога што у њу стављамо. Режија Кокана Младеновића, виђена у представи „Кад би Сомбор био Холивуд“, омогућила нам је да видимо и једно и друго. Пред публику је ставио и кофер и бошчу, његов кадар се прелијева, деформише, пулсира.

Његова представа није црно-бијела, како се могло очекивати због приче којом се бави, али је визуелно привлачна и заводљива. Одређену драматуршку недоследност могуће је препознати у повременим одлукама да се употребије изговорена ријеч или покаже филмски инсерт, есеј/коментар на филмске урадке Ернеста Бошњака. Ипак, ритам представе није нарушен, а стално присутни композитор/музичар на себе је успјешно преузео и улогу драматурга. Ирена Поповић Драговић вјешто „диригује“ глумачком игром, али и бива неизоставним дијелом глумачког ансамбла.

Ова представа је прелијепа посвета умјетности и вјеровању, а Кокан Младеновић, са својим сомборским глумцима и глумицама, пред нама је отворио дуго ишчекивани – „Teatar Paradiso“. Монтирао је за нас најљепше сцене из приче о једној опсесији, љубави која је завршила, ипак, са сретним крајем. У филму „Модерна времена“, тренутак прије но што ће запјевати и први пут проговорити на филму, Чарли Чаплин изгуби текст пјесме и пријатељица му додаци – „Sing! Never mind the Words!“ Скитница је послуша и запјева на измишљеном језику, разумљиво и дирљиво. Представа „Кад би Сомбор био Холивуд“ завршава управо тако – пјесмом без ријечи. Дирљивом „химном“ човјекуљубљу и умјетности.

„Зашто стварати умјетност кад је много љепше сањати је!“

РЕЧ ПУБЛИКЕ

КАД БИ СОМБОР БИО ХОЛИВУД – НП СОМБОР

Уз фестивал учимо

Небојша Марковић, правник: Без речи сам, као и глумци на сцени. Одлична представа. Свака им част. Тако дирљиво, тако разумљиво, тако вешто. Представа за сваку похвалу. Иако не знам за Бошњака сад сам упознао његов живот и посвећеност животној љубави. Свака част глумцима.

Славица Матовић Зечевић, фармацевт: Почетак и првих 15 минута мислила сам да нећу издржати до краја. А после... после сам уживала. Толико ме је понела радња, њихов говор без речи. Ово је нешто нестварно, нешто што треба доживети. Честитке екипи представе и селекторима, који нас уче нечем невиђеном у позоришу.

Милица Митровић, професор: Сјајно. Не знам у чему сам вечерас више уживала. Ово је било „ремек дело“! Одличан неми филм и фантастичан концерт. Један комплетан комад, у коме да је било још речи,

биле би сувишне. Очарана сам.

Бојан Радојичић, економиста: Све што смо имали, изгубили смо. Могу рећи да је наше Ужице један од ретких градова у којем је биоскоп остао да ради. Ово вечерас могу и да доживим да нам се неке ствари враћају. Ако је овај неми филм враћање на стари „Поново ради биоскоп!“ ја сам пресрећан. А мислим да јесте.

Милица Поповић: Тако емотивно, потресно, разумљиво. Сузе су ми навирале на очи.

Дејан Ивановић: Сјајна представа. Нисам очекивао да ћу икад у позоришту имати прилику да видим нешто овако. Свака им част на сцени и на сценском покрету који нам је живот једног човека, заљубљеника у свој посао, испричао на тако једноставан, а динамичан и детаљан начин.

Б. Д.

МАРКО МАРКОВИЋ, ГЛУМАЦ

Здушно смо дисали са публиком

Вечерашња представа била је велико откровење и здушно смо дисали са публиком. На крају „су нам вратили лопту коју смо им бацили“, каже глумац Марко Марковић

- Данас нам недостаје идеја, прича. Ретко ко уме да исприча причу која није на општем месту. Данас немамо суштински одређену тему. Немамо интересовање за нешто што није дневна политика. Хајдемо да нас дневна политика не занима. Нек нас заинтересује и заинтригира прича једног великог писца. Класика. Неког ко је и у том времену био занимљив. Да видимо какав би он био данас. Али не на јефтин начин да он кореспондира са данашњим временом, него да га видимо другачије, каже на почетку разговора за Билтен глумац Марко Марковић који у представи сомборског позоришта „Кад би Сомбор био Холивуд“ игра младог Ернеста Бошњака.

Поред идеја за добру културну понуду треба обезбедити и новац?

- Друга ствар је новац који мора да се обезбеди људима који се баве културом, филмом, позориштем. Ми не можемо да имамо честите кастинге, они су врло ретка ствар. У последње време имали смо неколико добрих филмова и серија, Срђана Голубовића, Бјеле, Кустурице, али то је врло мали број. Ако ниси у Београду, у тој филмској централи не можеш ни на далеко да приђеш филмском платну. Тако смо се свели на један те исти круг људи и имамо

утисак да константно иде један исти филм или иста серија, стално се једни људи понављају. Онда се у једном моменту вратиш на неке старе серије, као на пример „Вук Караџић“ и погледаш како је то тамо рађено, какви су били костими, на који се начин радило са глумцима, како Љуба Тадић умире у кадру, и онда видиш да прође много времена па добијеш једну добру серију или филм.

Колико данашња публика има навику да одлази у позориште и биоскоп?

- Култура одласка у биоскоп не постоји. Све је данас постало реклама, производ који можеш

да купиш, све имамо на интернету, све нам је доступно. Изгубила се романтика, прича, изгубила се идеја. Све је данас исто. Сви смо исти. А нисмо сви исти. Одлазак у позориште је нешто друго. Одведу те мама и тата или ти одеш сам па се навучеш на то. Али и позориште мора да има шта да понуди. Далеко смо од времена када је позориште мењало ствари, али смо исто тако и ту негде заспали у неким идејама ансамбала и институција којима не можеш да приђеш. Мислим да глумци свих позоришта треба да играју у другим позориштима и да тако треба да се прави неко трајање. Не ова-

ко да се закметиш у једном месту у коме добијеш плату. Шта да радимо сада када половина глумаца оде у пензију, а забрањено запошљавање? Не знам куда све ово води, нити желим да размишљам о томе.

Ваша представа је добила овације, што је баш реткост на ЈПФ-у.

- Заиста пријају ове овације, јер смо представу радили баш здушно. Кустурица је говорио када смо гостовали код њега на фестивалу, да смо судбински везани. Некако из добре емоције. Када судбински пратиш неког, то мора изаћи у нешто што је добро. Овде у Ужицу је врло квалитетна публика и драго ми је што смо ту. Ово је вечерас било велико откровење, здушно смо дисали са публиком и на крају „су нам вратили лопту коју смо им бацили“. А запарво, не може се очекивати да ће публика која је годинама навикла на један записан језик у позоришту да гледа нешто без речи и да је то узбуди. И глумци су говорили да је то просто немогуће. Али то се десило. У томе је величина ове представе. Криво ми је што није била на Стеријиним позорју. И када све то сгледаш, видиш да смо робови интереса, неких који гледају да на одређена места доведу своје људе.

Б. Дамњановић

Радио-телевизија Србије

О ПРЕДСТАВИ

Реч драматурга

*У мнојим њрадовима не само Војводине,
њосћоје њакозване урбане лејенде које
некаг њређу њраницу доброј укуса ња
њосћану миѡманија*

Да је уметност ре-креирање (природе) говори нам први Аристотел у свом чувеном спису „О песничкој уметности“. Јагош Марковић ре-креира Нушићев комад и ствара представу о „ожалошћеној породици“ на почетку XXI века. Суштински се ништа није променило, каже редитељ. И данас су чланови ове породице похлепни, грамзиви, превртљиви, саможиви, лицемерни... Суштински се ништа није променило, а споља нешто. И чим се подигне завеса имамо слику света о коме је реч. То су представници власти, естраде, контраверзног бизниса – самозване величине у пуном сјају и беди сопствене црнине. У својој бриткој анализи и прецизној ре-креацији редитељ иде до краја, до самог дна витализма чланова ове фамилије. Низом монументалних и надахнутих слика прича причу. А то чини с љубављу и емпатијом, не осуђујући их и указујући нам да зрно душе и зраци светлости духа и даље у њима постоје. То што је имовина постала њихов једини апсолут и што су спремни зубима да се кољу не би ли стекли још више, не значи да је људскост у њима потпуно нестала... На то ко су и какви су све време их подсећа портрет покојног Мате Тодоровића. Овим сценским знаком Јагош Марковић покојника дефинише као главни антагонистички лик. Мата Тодоровић је тестаментом одредио да новац припадне Просвети и Цркви, јер је одлично познавао чланове своје фамилије и знао да је духовна обнова једини њихов истински спас. Нису га разумели. Нису још.....Нису разумели ни зашто највећи део своје имовине оставља кћери Даници. Она је, у Марковићевој представи, понижавана, изманипулисана, ошамућена, али је и даље оно што је звезда Даница нашем роду увек и била - весница зоре и дана. Кћи сунца у народној поезији... Да би се видела неопходно је упутити поглед ка небу.

Молина Удовички Фотез

ВЕЧЕРАС

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
БЕОГРАД

ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА

Бранислав Нушић

Режија, адаптација
и избор музике:
Драматург:

Јагош Марковић
Молина Удовички
Фотез

Сценски говор:

Љиљана Мркић
Поповић

Сценограф:
Костимограф:

Матија Вучићевић
Марија Марковић
Милојев

Дизајн звука:
Помоћник редитеља
и адаптација текста:
Извршни продуцент:
Организатор:

Владимир Петричевић

Тара Лазаревић

Вук Милетић

Јасмина Урошевић

ПРЕМИЈЕРНА ПОДЕЛА:

Агатон Арсић
Симка
Сарка
Прока Пурић
Гина
Танасије Димитријевић
Вида
Др Петровић, адвокат
Даница
Мића

Саша Торлаковић
Радмила Живковић
Даница Максимовић
Небојша Дугалић
Вања Ејдус
Александар Срећковић
Нела Михаиловић
Слободан Бештић
Сузана Лукић
Душан Матејић

 UniCredit Bank

 BANCA INTESA

 impol
Aluminium Industry

Impol • Seval

 prvi partizan

 ENTECO
engineering • technology • consulting

 **ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ**

ПИШЕ:
Зоран Јеремић

КАД ЈЕ УЖИЦЕ БИЛО ХОЛИВУД

Није ми жао што сам синоћ пропустио два историјска Звездина гола против Ливерпула зарад једне добре представе о Ернесту Бошњаку, пиониру јужнословенске кинематографије. Колективна игра ансамбла сомборског Народног позоришта била је „бродвејски“ узбудљива. Не каже случајно песма да у том граду снаше воле тамбураше, и друге окрете из холивудске филмске баштине. Морам да признам да ме у првим минутима представе обузе нека љута скепса. Кад омладина поче да ламентира над судбином биоскопа, паде ми на памет да је још Лаза Костић, иако није сањао о каријери басисте у панк групи мог друга Фипе, знао да каже: „Омладино, дико стара! / Омладино, јаде млад! / Камо оног старог жара? / Камо онај рушиград?“

Сви смо ми холивудска деца. Живимо од снова и за снова. Руку на срце, Ужице није имало пуно таквих занесењака као што је Бошњак. Код нас Бошњаковићи углавном отварају печењаре. Разуме се, у праве сањаре не убрајам, част изузетима, ужичке политичаре, јер испаде да све што су сањали за народ остварили су за себе.

А што се кинематографа у Ужицу тиче, често препричавам једну zgodnu причу из мемоарске прозе „Ужички амаркорд“ Дејана Маленковића. Није холивудска, али није ни мање заводљива од сомборске. Наиме, почетком прошлог века, када су браћа Грбићи почели да приказују чари изузума браће Лимијер, у Ужицу се обрео трговачки путник

из Новог Сада, продавац тоалетних сапуна „Албус“, које је носио у једном коферу. Садржина другог кофера новосадског емисара, пише Миленковић, остала је непознаница све док неко није пронео глас да се ту крију чари дотле никад виђене голотиње. Захваљујући мушкој солидарности, француски еротски класик „Смртни грехови лепе Ане“ требало је да буде приказан у авлији Јелића куће (до 1961. године ту се налазила редакција „Вести“), тик до старог хотела „Златибор“. Разапето је бело платно, електрична жица спроведена до малог агрегатора у дворишту хотела. Карта је коштала десет динара у сребру, али одабраној публици, на челу са г. начелником, жеља за авантуром бежаше већа од тврдичлука.

Кад је премијера у полутајности требало коначно да почне, електрични агрегат из дворишта „Златибора“ је отказао, а и кино-апаратура није била исправна. Несрећни „Албусов“ заступник је час журио у хотелску авлију, а час поправљао апаратуру. После једног сата, нестрпљење је достигло кулминацију: испред белог платна одједном се са фењером појавио познати ужички шерет, архивар Окружног суда Милан Милекић. Он је обавестио публику да кад су већ сви дошли због голотиње решио да им то и покаже. Свукао је панталоне и гаће па је своју дебелу стражњицу окренуо гледаоцима, довикнувши им: „Мајку вам вашу, кад хоћете голотињу, ето вам па се сити нагледајате!“ Публику је захватио прави делиријум смеха, да су се готово сви Ужичани пренули из сна, чудећи се где се то и због чега, у то доба ноћи, смеје толики народ.

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ 23. ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПОЗОРИШНОГ ФЕСТИВАЛА

Направити своје мало позориште

У оквиру Пратећег програма ЈПФ на Малој сцени јуче је изведена представа „Случај Хармс“ настала на трећој години студија као испит глуме на Академији уметности у Новом Саду. Међу актерима је Ужичанка Вања Ковачевић која је иницирала долазак ове представе на фестивал.

Представа се већ две године изводи у студентском позоришту „Промена“ на Академији у Новом Саду. Радил смо је озбиљно захваљујући професорки Јасни Ђуричић од које смо много научили не само о позоришту, већ и о животу. Она подстиче и да свако у свом граду организује гостовање, зато сам ја била иницијатор наступа у Ужицу и презадовољни смо организацијом и пријемом, оцењује Вања Ковачевић.

Управо на овој сцени Вања је направила прве глумачке кораке које сада бриси на Мастер студијама. Сећа се да је жеља да се бавим глумом почела врло рано и да је временом само расла, тако да је пријемни испит положила из првог пута и нашла се међу девет одабраних на Академији у Новом Саду.

Бавила сам се десет година глумом у Ужицу у школи Тање Јовановић и уз њу сам практично одрасла у позоришту. Тај мирис позорнице одлично препознајем, враћа ме у детињство и много сам срећна што смо играли овде. Мислим да је овај фестивал најзначајнији културни догађај у граду и много ме радује што су Ужичани и даље гладни позоришта, што је пуна сала, каже Вања и додаје да не зна да ли ће остати у Новом Саду.

Само је важно радити посао поштено и волети га до краја, а мислим да је свака средина добра, била велика или мала, да онај који воли глуму у њој направи „своје мало позориште“, закључује Вања Ковачевић.

С. Васиљевић

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

ЗВЕЗДАРА ТЕАТАР БЕОГРАД	
КОРЕШПОДЕНЦИЈА	4.36
НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ СОМБОР	
КАД БИ СОМБОР БИО ХОЛИВУД	4.82

Сусрет добрих пријатеља.
Ленка Удовички и Марко Марковић

Издаје: Савет XXIII Југословенског позоришног фестивала Ужице 2018.

Уређује: редакцијски одбор: Радојка Поповић – уредник, Ненад Ковачевић, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Алмир Имширевић.

Тираж: 500 примерака • Штамп: Графопринт, Ужице